

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔

เทศบาลตำบลศรีสุนทร
อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริต เมื่อเกิดขึ้นและจะมีผลกระทบในทางลบ ซึ่งปัญหาเกิดจากสาเหตุต่างๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่า องค์กรที่ไม่มีกรนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการป้องกันการทุจริตของหน่วยงานสามารถบรรลุผล สำนักปลัดเทศบาล ตำบลศรีสุนทร จึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ ของเทศบาลตำบลศรีสุนทร ขึ้น เพื่อให้หน่วยงานได้มีมาตรการ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตที่มีประสิทธิภาพต่อไป

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริต เมื่อเกิดขึ้นและจะมีผลกระทบในทางลบ ซึ่งปัญหาเกิดจากสาเหตุต่างๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่า องค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการป้องกันการทุจริตของหน่วยงานสามารถบรรลุผล สำนักปลัดเทศบาล ตำบลศรีสุนทร จึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ ของเทศบาลตำบลศรีสุนทร ขึ้น เพื่อให้หน่วยงานได้มีมาตรการ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔
เทศบาลตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

๑.วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยง

มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างความจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้การนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่มีมีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ ซึ่งไม่ใช่เป็นการเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์เป็นหลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒.การบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้ส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post-Decision

๓.กรอบการประเมินความเสี่ยง

กรอบตามหลักของกาควบคุมภายในองค์กร ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment)

- ๑.องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
- ๒.คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล
- ๓.คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจสั่งการชัดเจน
- ๔.องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน
- ๕.องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- ๑.กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- ๒.ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- ๓.พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
- ๔.ระบุและประเมินความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

๑. ควบคุมความเสี่ยงที่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
๒. พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม
๓. ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

๑. องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ
๒. มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินการต่อไปได้
๓. มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุม

ภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

๑. ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน
๒. ประเมินและการสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและ

เหมาะสม

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังต่อไปนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้วทำอย่างไรจะไม่ให้

เกิดขึ้นซ้ำอีก

Detective : ฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้น หรือให้ข้อมูลเบาแสแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดขึ้นซ้ำอีก (Known Factor)

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นและป้องกัน ป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๔. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๔.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘

๔.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๔.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ

ทรัพยากรภาครัฐ

๕. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๙ ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. การระบุความเสี่ยง
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง
๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
๕. แผนการบริหารความเสี่ยง
๖. การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
๗. จัดทำระบบบริหารความเสี่ยง
๘. การจัดทำรายงานบริหารความเสี่ยง
๙. การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

การระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริต

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknown Factor
๑	การทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่		
๑.๑	การรับงานนอกและก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน โดยนำเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว	/	
๒	การทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการภาครัฐ		
๒.๑	การให้และรับของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ในรูปของเงิน หรือผลประโยชน์อื่นใดส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้หรือบุคคลอื่น	/	

หมายเหตุ

Know Factor : ความเสี่ยงที่เคยเกิด คาดว่าจะมีโอกาสเกิดซ้ำสูง หรือมีประวัติอยู่แล้ว

Unknown Factor : ไม่เคยเกิดหรือมีประวัติมาก่อน ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต

๒. การวิเคราะห์ความเสี่ยง

วิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	การทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่				
๑.๑	การรับงานนอกและก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน โดยนำเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว		/		
๒	การทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการภาครัฐ				
๒.๑	การให้และรับของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ในรูปของเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้หรือบุคคลอื่น		/		

๓. เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk Level matrix)

ความเสี่ยงรวม คัดจากระดับ ความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คุณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบโดยมีเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้นๆ (MUST) หมายถึง มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้นๆ (SHOULD) หมายถึง มีความจำเป็นที่ต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑

ตารางแสดง ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD
๑	การรับงานนอกและก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน โดยนำเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว	2	
๒	การให้และรับของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ในรูปของเงิน หรือผลประโยชน์อื่นใดส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้หรือบุคคลอื่น	2	

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังต่อไปนี้

กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผู้มีส่วนได้เสีย Stakeholder รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธกิจ ภาครัฐเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือกระทบด้านการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning and Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางแสดง ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ		
		1	2	3
๑	การรับงานนอกและก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน โดยนำเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว		2	
๒	การให้และรับของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ในรูปของเงิน หรือผลประโยชน์อื่นใดส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้หรือบุคคลอื่น		2	

ตารางแสดง สรุปตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม ความจำเป็น x ความรุนแรง
๑	การรับงานนอกและก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน โดยนำเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว	2	2	4
๒	การให้และรับของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ในรูปของเงิน หรือผลประโยชน์อื่นใดส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้หรือบุคคลอื่น	2	2	4

๔.การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk-Control Matrix Assessment)

ระดับการควบคุมความเสี่ยง แบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังต่อไปนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือมีเพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตาราง แสดงการประเมินการควบคุมการเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
๑	การรับงานนอกและก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน โดยนำเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว	พอใช้		/	
๒	การให้และรับของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ในรูปของเงิน หรือผลประโยชน์อื่นใดส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้หรือบุคคลอื่น	พอใช้		/	

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔
เทศบาลตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

ที่	ความเสี่ยงด้าน	รูปแบบ พฤติการณ์ ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการดำเนินการ ป้องกันการทุจริต	ผู้รับผิดชอบ
๑	การทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่	การรับงานนอกและก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน โดยนำเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว	- ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด - กำหนดและเผยแพร่แนวทางปฏิบัติให้บุคลากรในหน่วยงานทราบโดยทั่วกัน	ทุกกอง
๒	การทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการภาครัฐ	การให้และรับของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ในรูปของเงิน หรือผลประโยชน์อื่นใดส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้หรือบุคคลอื่น	- ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด - กำหนดและเผยแพร่แนวทางปฏิบัติให้บุคลากรในหน่วยงานทราบโดยทั่วกัน	ทุกกอง

